

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 25/01892-2
Arkivkode: 445
Saksbehandler: Jon Qvortrup
Deres referanse:
Dato: 20.10.2025

Høringssvar - Forslag til forsterket oppfølging av deltakere i varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet

Vi viser til høringsnotat om *Forslag til endringer i forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) som skal legge til rette for forsterket oppfølging av deltakere i varig tilrettelagt arbeid i ordinære virksomheter (VTA-O)*.

KS er grunnleggende positiv til forslagene i høringsnotatet. Hvis de gjennomføres, vil det føre til bedre oppfølging av både arbeidstaker og arbeidsgiver, og dermed bidra til å senke terskelen for å ansette personer som befinner seg i ytterkanten av arbeidslivet. Det er sannsynlig at endringene vil føre til flere og mer varige arbeidsforhold.

Kommunenes rolle

Samtidig savner vi en tydeligere definert rolle for kommunene. Som vi skrev i høringen om *forskrift for pilotprosjekt om forsterket oppfølging for deltakere i arbeidsmarkedstiltaket varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet*¹, bør også kommuner som ønsker det kunne ta et oppfølgingsansvar i et nytt VTA-O-tiltak. Dette er noe flere kommuner har god erfaring med fra forsøk med Varig tilrettelagt arbeid i kommunal regi². Et mål for et nytt VTA-O-tiltak burde være å legge til rette for at de samlede ressursene i kommunene på dette området kan utnyttes på best mulig måte slik at flest mulig kan få en varig og meningsfull arbeidstilknytning. Å åpne for at kommuner kan ta et oppfølgingsansvar vil kunne skape mange arbeidsplasser. Vi ser det som et generelt problem at Navs tiltak ikke er tilpasset kommunenes behov, og etterlyser større fleksibilitet og mer samarbeid om de ulike ordningene i Nav.

Lønnsplikt

Vi vil oppfordre departementet til å gjennomgå problematikken knyttet til lønn eller lønnsplikt på nytt. Det er flere grunner til at lønn bør være hovedprinsippet. Det bidrar til normalisering, og det bidrar

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-forskrift-for-pilotprosjekt-om-forsterket-oppfolging-for-deltakere-i-arbeidsmarkedstiltaket-varig-tilrettelagt-arbeid-i-ordinar-virksomhet/id3010079/?uid=8792a9fd-f745-4a84-92b1-b113b141302f>

² Møller, G. og Magnussen, E. (2020) *Evaluering av forsøk med varig tilrettelagt arbeid i kommunal regi*. Telemarksforskning. Rapport 552.

positivt til selvfølelsen hos den enkelte arbeidstaker. Lønn er særlig viktig for grupper som på andre områder er marginalisert. Det er dessuten et godt prinsipp at arbeidsgivere betaler arbeidstakere lønn for det arbeidet de utfører og verdiskapningen de bidrar med.

VTA-deltakere i forhåndsgodkjente virksomheter har i dag lønn etter tariff. Hvis det ikke skal være lønnsplikt i VTA-O, innebærer dette et incentiv for disse arbeidstakere til å bli værende i VTA-F i stedet for å ha som ambisjon å søke seg over i VTA-O. Det står i motsetning til ønsket om at flest mulig skal inkluderes i det ordinære arbeidslivet, på så ordinære vilkår som mulig.

Rekruttering av deltakere

Det bør tydeliggjøres hvordan deltakere til VTA-O er tenkt rekruttert. Rekrutteringsordningen bør utformes på en måte som gir aktører, for eksempel forhåndsgodkjente tiltaksleverandører, eller kommuner, hvis de kan ha oppfølgingsansvar, et incentiv til å skape arbeidsplasser. Jo flere arbeidsplasser som skapes, jo større er den reelle muligheten for at arbeidstakere kan finne arbeid som matcher deres ønsker og behov. Det bør dessuten være slik at det legges vekt på både arbeidstakers og arbeidsgivers synspunkter når det gjelder hvem som bør tildeles oppfølgingsansvaret.

Når det gjelder personkrets støtter KS departementets vurdering om at oppfølging i VTA-O bør tilbys uavhengig av type funksjonsnedsettelse. Som departementet skriver, er det for mange ingen andre hensiktsmessige arbeidsmarkedstiltak. KS ser det likevel som et problem at personer med utviklingshemming i dag holdes utenfor arbeidslivet.

Tilskudd til arbeidsgiver

Departementet ber om høringsinstansenes vurdering av konsekvensene ved å erstatte dagens tilskudd til arbeidsgiver med varig oppfølging av arbeidstaker og arbeidsgiver. KS deler departementets vurdering om at det økonomiske tilskuddet i de fleste tilfeller har begrenset betydning for arbeidsgiverne, og at god og pålitelig oppfølging vil kompensere for bortfall av tilskudd. Det synes dessuten problematisk at arbeidsgiver skal få betalt for tilgang på ekstra arbeidskraft, mens arbeidstakere ikke skal få utbetalt lønn (se avsnittet om lønnsplikt).

Det er likevel slik at kommunene står i en særstilling som arbeidsgiver for gruppene av arbeidstakere det her er snakk om, og at noen kommuner har organisert arbeidet med utgangspunkt i tilskuddet. For kommunenes del løses dette hvis de kan ta ansvaret med forsterket oppfølging selv, slik KS tidligere har foreslått. Forsøket med VTA i kommunal regi viste at kommunene var i stand til både å finne arbeidsplasser i egen organisasjon og til å følge disse deltakerne opp i arbeidsforholdene. Hvis kommunene i stedet for inkluderingstilskuddet får betalt for å følge opp deltakerne, vil det kunne dekke større deler av utgiftene deres. Det vil også virke motiverende med tanke på det videre arbeidet med arbeidsinkludering i kommunene.

Med hilsen

Mari Trommald
Avdelingsdirektør Helse og velferd

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

